

**СИЛАБУС КУРСУ
« МАЙСТЕРНІСТЬ АКТОРА »**

**Освітній ступінь «Бакалавр».
Спеціальність 025 «Музичне мистецтво».**

**Освітньо-професійної програми:
«Спів»**

Рік навчання 2

Семестри

3; 4

Кредитів: 4

Мова викладання: українська.

Керівник курсу ОК 24. «МАЙСТЕРНІСТЬ АКТОРА»

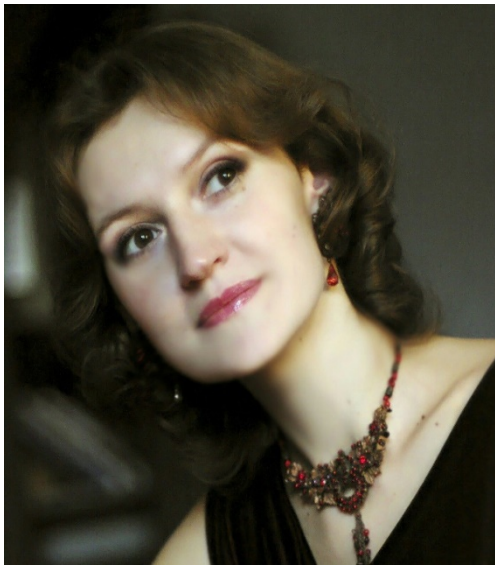
Маслова-Лисичкіна Ірина Анатоліївна –

викладачка вищої кваліфікаційної категорії КЗВО

КОР «Академія мистецтв імені Павлі Чубинського»

Контактна інформація:

+38 (097) 9338422 irinamlfest@gmail.com

Пререквізити дисципліни: Спеціальний клас, Сольний спів, Історія вокального мистецтва, Сценічна мова.

Постреквізити дисципліни: Концертно-виконавська практика, Педагогічна практика. Клас вокального ансамблю (академічний; народний),

Призначення дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Майстерність актора» є:

- комплексне виховання сучасного актора-вокаліста з високим культурним та інтелектуальним рівнем, з розумінням специфіки суміжних мистецтв, з бездоганим художнім смаком;
- засвоєння студентами системи теоретичних знань і практичних навичок акторського мистецтва;
- опанування методами професійної роботи вокаліста-артиста над створенням сценічного образу та оволодіння технологіями сучасного мистецтва.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Майстерність актора» є:

- засвоєння студентами теоретичних основ, напрямків та практичних навичок акторського мистецтва у творах різних жанрів;
- набуття фахових умінь і навичок, спеціальних здібностей: художньо-образного мислення; конкретності акторського бачення; емоційно-образного рішення;
- ознайомлення з творчими методами роботи над роллю (образом) провідних педагогів, майстрів сцени (оперної, камерної);
- розуміння специфічної сутності концертного номера як синергії мистецтв і особливості виконавської майстерності;
- збагачення змісту професійної освіти вокаліста, виховання художнього смаку та сценічної виконавської культури.
- **Відповідно до освітньо-професійної програми, вивчення дисципліни «Майстерність актора» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:**
 - **Загальні компетентності:**

- Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 1).
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2).
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 3).
- Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 4).
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 5).
- Навички міжособистісної взаємодії (ЗК 6).
- Здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 7).
- Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях (ЗК 8).
- Здатність вчитися і оволодівати сучасним знаннями (ЗК 9).
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт (ЗК 11).
- Здатність працювати автономно (ЗК 12).
- Здатність виявляти ініціативу та підприємливість (ЗК 13).
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 14).
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК 15).
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про суспільство та у розвитку суспільства (ЗК 17).
- **Спеціальні (фахові) компетентності:**
- Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності (СФК 1).
- Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності (СФК 2).
- Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва (СФК 3).
- Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності (СФК 6).
- Здатність здійснювати основні шляхи інтерпретації художнього образу (СФК 9).
- Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності (СФК 12).
- Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків (СФК 13).
- Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, диригентської, педагогічної діяльності (СФК 17).
- Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві (СФК 18).

Очікувані результати навчання

Відповідно до освітньої програми «Спів (академічний, народний)» вивчення навчальної дисципліни «**Майстерність актора**» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання (ПРН) 1, 3, 5, 8, 15

ПРН 1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом (інструментом) на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.

ПРН 3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.

ПРН 5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

ПРН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРН 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

Практична спрямованість:

Оволодіння законами професійної поведінки людини на сцені, починаючи від комплексного виховання актора-вокаліста, елементів внутрішньої та зовнішньої техніки актора до повноцінного створення сценічного образу.

Навички softskills:

Навички самоорганізації.

Презентаційні навички.

Здатність оволодівати сучасною інформацією.

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Демонструвати критичне мислення.

Участь в концертних програмах Академії.

Самовдосконалення в творчих концертних заходах, набуття практичних компетентностей музичного мистецтва.

Забезпечення проходження курсів неформальної освіти

Зміст і структура навчальної дисципліни

Курс / Семестр	Кількість годин						Вид контролю
	Всього		Лекційні / практичні		Самостійна робота		
	денна форма	заочна форма	денна форма практ.	заочна форма практ.	денна форма	заочна форма	
модуль I II курс, III семестр та IV семестр	120	120	64	20	56	100	практичне завдання
Разом	120	120	64	20	56	100	

№ тижня	Назва теми	години	завдання для самостійної роботи
Модуль 1, II курс, III семестр			
Змістовний модуль 1. Мистецтво актора в історичному вимірі.			
1,2	Тема 1. Дисципліна «Майстерність актора». Її мета, завдання, система оцінювання. Важливість в підготовці артиста-вокаліста. Історія акторського мистецтва.	8	1. Визначити принципи акторського виконання в шкільному театрі на Україні (письмова відповідь). 2. Прослідкувати еволюцію акторської майстерності у створенні сценічного образу від античного до сучасного театру. 3. Провести спостереження за навколишньою дійсністю в усіх дрібних деталях для подальшого

			використання у практичній сценічній роботі та записати у робочий зошит.
3,4	Тема 2. Акторське мистецтво вокаліста. Особливості роботи вокаліста над створенням образу.	8	1. Визначити природу сприйняття сценічного образу глядачем в музичному театрі. 2. Визначити природу сприйняття сценічного образу глядачем у психологічному театрі.
5,6,7	Тема 3. Принципи акторського мистецтва.	10	1. Виконати лінію фізичної дії в етюді на вільну тему. 2. Прослідкувати взаємозв'язок між фізичною та психічною дією в етюді на задану тему.
8,9	Тема 4. Види і форми та реалістичні традиції художніх мистецтв.	8	1. Прослідкувати реалістичні тенденції створення образів акторами театру корифеїв.
10,11	Тема 5. Різновиди музичних мистецтв і акторських жанрів. Комплексне освоєння партії, партитури ролі (музичного твору).	8	1. Визначити основні різновиди музичних мистецтв і акторських жанрів. 2. З'ясувати зміст поняття “ комплексне освоєння партії, партитури ролі (музичного твору) ” 3. Зробити поетапний аналіз музично-драматичного твору для виконання цього на сцені.
Змістовний модуль 2. Техніка акторської майстерності.			
12,13,14	Тема 6. Акторська техніка. Елементи внутрішньої техніки актора. Елементи зовнішньої техніки актора.	10	1. Створити одиночний етюд на основі «емоційної пам'яті». 2. Створити на основі запропонованого матеріалу за допомогою «уяви» та «фантазії» сценічний етюд. 3. Відпрацювати елементи м'язового тренінгу. 4. Провести тренінг уваги органів чуттів. 5. Відпрацювати методику проведення вправ на елементи внутрішньої техніки актора.
15,16	Тема 7. Природа сценічного самопочуття. Сценічний етюд та його побудова.	8	1. Засвоїти комплекс вправ, спрямованих на ліквідацію власних сценічних “зажимів”. 2. Засвоїти комплекс вправ на координацію рухів. 3. Визначити особисті м'язові недоліки. 4. Робота над рефератом «Характеристика образу вокального твору».
Модуль 2, Ікурс, ІV семестр			
Змістовний модуль 3. Сценічна дія у акторській творчості.			
1,2	Тема 8. Сценічна дія як основний виразник акторської творчості. Мистецтво сценічної дії.	8	1. Відпрацювати тренінг елементів внутрішньої акторської психотехніки для створення сценічного самовідчуття. 2. Відпрацювати елементи психічних самовідчуттів людини – закоханість, божевілля, відчуття страху тощо.
3,4	Тема 9. Сценічне спілкування (взаємодія). Природа словесної взаємодії. Сценічна задача.	8	1. Прослідкувати взаємозв'язок між фізичною та психофізичною дією персонажу. 2. З'ясувати роль взаємодії (спілкування) у виявленні характеру персонажа. 3. Відпрацювати прийоми усунення особистих

	Емоційна пам'ять як джерело для виникнення чуттєвої словесної взаємодії.		творчих недоліків: а) м'язових «зажимів»; б) недостатньої творчої уяви; в) недостатньої емоційної пам'яті; г) мовних недоліків (дикційних, голосових тощо);
Змістовний модуль 4. Методика та етапи роботи артиста-вокаліста над художнім образом в творах різних жанрів.			
5,6,7	Тема 10. Методологія роботи співака над образом.	10	1. Виконати вправи на використання емоційної пам'яті в процесі створення словесної взаємодії. 2. Виконати завдання на емоційне сприйняття творів образотворчого мистецтва, музики та поетичних творів. 3. Підготовка вправ на словесну взаємодію, враховуючи зауваження, одержані на практичних заняттях. 4. Які є види пам'яті? 5. Що таке емоційна пам'ять? 6. Які засоби накопичення та розвитку емоційної пам'яті? 7. Як використовується емоційна пам'ять у словесній взаємодії?
8,9	Тема 11. Етапи роботи актора-вокаліста над роллю.	8	1. Засвоїти методику роботи над роллю. 2. Оволодіти методикою створення характеру, виходячи з надзавдання актора. 3. Охарактеризувати три принципи сприйняття драматургічного твору. 4. Визначити “зерно” ролі. 5. Визначити “другий план” ролі. 6. Виконати зміну фізичних самовідчуттів ролі. 7. Оволодіти “ зонами мовчання ” ролі. 8. Які принципи за В.Немировичем–Данченком визначають аналіз та синтез сценічного образу?
Змістовний модуль 5. Робота актора над роллю в процесі пізнання.			
10,11	Тема 12. Драматургія – першооснова для створення сценічного образу.	8	1. Занотувати перші враження про музично-драматичний твір (п'єса, партитура, пісня та роль). 2. Зібрати матеріали про персонаж для ролі 3. Визначити головні події та конфлікт п'єси, в якому виявляються основні риси характеру персонажа. 4. Робота над рефератом на тему «Етапи роботи над роллю \ образом»;
12,13	Тема 13. Аналіз музично-драматургічного твору і ролі.	8	1. Скласти «досьє» персонажу (збір за п'єсою матеріалів про дійову особу): автор про персонаж, персонаж про себе, інші дійові особи про персонаж. 2. Викласти (письмово) особисті життєві спостереження, враження, пов'язані з темою персонажа. 3. Дати аналіз відображеної дійсності в музично-драматичному творі (п'єсі, опері, пісні), обраній для практичної роботи.

			<p>4. Простежити розвиток характеру персонажа залежно від розвитку конфлікту п'єси.</p> <p>5. Визначити фабулу драматургічного твору.</p> <p>6. Простежити лінію ролі у фабульній структурі обраної п'єси.</p> <p>7. Визначити пропоновані обставини ролі в обраній п'єсі.</p>
14,15,16	Тема 14. Оцінка фактів та подій в процесі роботи актора над роллю. Дійовий аналіз як основний метод роботи актора над роллю.	10	<p>1. Знайти в процесі репетицій пластичний малюнок персонажу.</p> <p>2. Пошуки пристосувань для реалізації конфліктної ситуації у процесі репетицій.</p> <p>3. Виконати засобами імпровізації безперервну лінію поведінки персонажу за подіями (враховуючи органічне психофізичне існування в “зонах мовчання”).</p> <p>4. Виконати вправи на оволодіння логікою авторського тексту.</p> <p>5. Виконати декілька варіантів сценічної дії відповідно до завдань режисера і відібрати найбільш наближений до ідеї твору та індивідуальності студента.</p> <p>6. Вивчити епоху, відображену в п'єсі: історичні, соціальні, релігійні, естетичні, побутові особливості часу.</p> <p>7. Виконати вправи на виправдання запропонованих обставин п'єси і ролі.</p> <p>8. Дати характеристику взаємовідносин з іншими дійовими особами п'єси.</p> <p>9. Зафіксувати передчуття надзавдання ролі.</p>
	Всього	120	

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи.

Самостійна робота студента з дисципліни «Майстерність актора» є невід'ємною частиною навчального процесу. Вона здійснюється за спрямуванням викладача, який спрямовує її в залежності від тематичних завдань. Кожна тема дисципліни передбачає теоретичну та практичну складову. Серед завдань - постійне опрацювання літератури, інших інформаційних джерел, аналізування та узагальнення отриманої інформації, виконання практичних завдань, відпрацювання та вдосконалення елементів акторської техніки, виховання особистісних якостей – професійної дисципліни, поведінки, збагачення власної уяви, виховання прагнення до досконалості, художнього мислення, художнього смаку. Відвідування вистав, концертів, фестивалів, конкурсів та подій, відповідно до обраної професії.

Систематичне і якісне виконання студентом завдань самостійної роботи сприяє професійній підготовці його як вокаліста-актора, що є вимогою сьогодення до сучасного розуміння професії співака.

Політика навчальної дисципліни

За вимогами освітньо-професійних програм студенти повинні **знати:**

- основні тенденції розвитку акторської майстерності в Україні й світі; основи формування та основні напрямки акторського мистецтва;
- етику і дисципліну як складову частину системи К.С.Станіславського;
- творчі завдання у створенні музично-драматичного образу, як оволодіння навичками поєднання трьох мистецтв: вокального, музичного, сценічного;
- комплекс професійних завдань і навичок для створення цілісного художнього образу;
- методiku роботи актора над собою у творчому процесі переживання;
- елементи внутрішньої та зовнішньої техніки актора;
- значення запропонованих обставин та магічне « якби » у творчості актора;
- комплексну систему вправ на взаємодію дихання, голосу, мови, тіла (голосу і пластики);

вміти:

- проявляти здатність до самостійного вирішення професійних задач;
- визначати сюжетну лінію музичного твору та його стильові особливості;
- робити ідейно-тематичний, композиційний і логічний аналізи тексту ;
- аналізувати тематику та мову музично-драматичних мистецтв;
- володіти сценічною дією як основним виразником акторської майстерності;
- розуміти процеси сценічного спілкування (взаємодія);
- володіти методом дійового аналізу ролі;
- володіти методикою створення сценічного образу в процесі пізнання;
- втілювати (створювати) задум ролі (образу);
- розкривати акторські надзавдання;
- знаходити цікаві характери й характерності образів;
- захоплювати учасників колективу процесом пізнаннявокального твору, сценарію, музичної вистави, тощо;
- добирати яскраві матеріали, необхідні для створення образу чи персонажу, постановочного номеру;
- керувати своєю психікою і позбуватися сценічних затисків,
- відпрацьовувати виразність вокальної мови;
- розкривати суть сценічного епізоду та характери дійових осіб;
- втілювати індивідуальне бачення всіх компонентів акторської майстерності та підпорядковувати власному художньому задуму через наочну органічну дію;
- працювати над дійовим аналізом, визначати і фіксувати основні параметри поведінки персонажу (репліка, словесна дія, вокальна лінія, зовнішня та внутрішня дія, підтекст, поведінка);
- створювати переконливий художній образ при виконанні вокальних творів;
- самостійно розкривати акторські надзавдання через створення лінії наскрізної дії художнього твору, персонажу (сценічного образу);
- провести теоретичний аналіз своєї роботи.

Політика щодо контролю навчальних досягнень.

Протягом навчання використовується система кредитно-модульного контролю. До структури модуля дисципліни входять:

- аудиторна робота студента або спілкування через сервіси онлайн-зв'язку (за умови дистанційного навчання);
- фронтальне опитування,
- виконання індивідуальних практичних завдань;
- опрацювання методичної та наукової роботи
- написання доповідей, рефератів
- самостійна робота студента;

Протягом навчання постійно здійснюється поточний контроль, в кінці семестру - передбачений – диференційований залік і екзамен.

Політика оцінювання.

Поточний контроль проводиться у формі:

- контроль роботи студента на аудиторних заняттях
- усного опитування
- практична робота студентів.

Результат поточного контролю проведення оперативних заходів з метою оптимізації перебігу навчального процесу. Позитивну оцінку за поточну роботу студент може одержати лише за умови належного відвідування навчальних занять та виконання всіх видів завдань, винесених на поточний контроль.

Модульний (семестровий) контроль – здійснюється у формі виконання студентом модульного контрольованого завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння студентом теоретичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Кожний модуль включає бали за поточну роботу на практичних заняттях, виконання самостійної роботи. Модульний контроль проводиться у вигляді диференційованого заліку у формі практичного показу. Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми навчальної дисципліни й доводяться до відома студентів на початку семестру. Графік проведення модульного контролю протягом перших двох тижнів семестру за підписом завідувача кафедрою

Диференційований залік – студент вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні оцінки за кожний змістовий модуль. Практичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку проводиться у вигляді практичного показу за темами відповідного модуля.

Оцінювання здійснюється відповідно до регламенту проведення контролю та критеріїв оцінювання.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FX, F).

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Контроль самостійної роботи. Зміст самостійної роботи над конкретною навчальною дисципліною визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача.

Завдання цього виду контролю спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи студентів;
- виховання самостійності, відповідальності та організованості;
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації;
- опанування студентами елементів методики наукових досліджень.

Основними формами контролю самостійної роботи є:

- виконання практичних завдань
- підготовка практичних завдань
- аналіз матеріалу.

Критерії модульного (семестрового) оцінювання знань студентів

Виконання практичного завдання	Критерії оцінювання
27 – 30	Повністю опанував практичними навичками у відповідності до навчального матеріалу. Творчо виконує завдання, спираючись на теоретичні знання, акторську методику. Керує власним творчим процесом, вірно вибудовує драматургію номеру, вміє використовувати засоби впливу, створює переконливий образ. Не має м'язових затисків, емоційний, вміє зацікавити.
23 – 26	Достатньо повно оволодів практичними навичками у відповідності до навчального матеріалу. Намагається творчо виконати завдання, спирається на теоретичні знання, акторську методику. Контролює власний творчий процес, вірно вибудовує драматургію номеру, вміє використовувати окремі засоби впливу, створює власний образ. Має незначні м'язові затиски, емоційний.
22 – 18 18 Мінімальний поріг оцінювання	В цілому володіє практичними навичками у відповідності до навчального матеріалу. Виконує завдання, частково спираючись на теоретичні знання та акторську методику. Епізодично контролює власний творчий процес, не відчуває і не відображає цілісності у номері, намагається втілити власну думку і відчуття, але непереконливо. Має незначні м'язові затиски, недостатньо емоціональний.
12 -17	Не володіє повним обсягом початкового матеріалу, що відбивається на якості виконання практичного завдання. Навички не стабільні. Виконує завдання на свій розсуд, без опори на теоретичні знання. Намагається контролювати власний процес роботи над виконанням завдання. Мети виконання завдання не досягає. Має значні м'язові затиски, недостатньо емоціонален.
1 – 11	Поверхово і фрагментарно засвоєний обсяг навчального матеріалу, тому виконує частину практичного завдання. Навички не стабільні. Виконує завдання на свій розсуд, без опори на теоретичні знання. Майже не контролює процес роботи над виконанням завдання. Мети виконання завдання не досягає. Має значні м'язові затиски, недостатньо емоціонален.
0	Не володіє навчальним матеріалом. Не виконав практичного завдання. Має значні проблеми з м'язовою свободою.

Політика щодо перескладання та оскарження оцінки. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу голови кафедри за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Політика щодо академічної доброчесності Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика та принципи академічної доброчесності визначені у Положенні «Про академічну доброчесність» КЗВО КОР «Академії мистецтв імені Павла Чубинського»

https://koukim.com/files/publiczna_informatsiya/2021/polozhennya_pro_akademiyi_dobrochesnist.pdf

Політика щодо відвідування. Відвідування є важливим компонентом курсу з огляду на складність дисципліни, студент не вповні володіє всім обсягом потрібної його контекстної інформації. Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в заходах академії, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

За умови дистанційного навчання важлива присутність студента під час онлайн-зустрічей у Google-Meet та регулярне виконання завдань у Google-classroom.

Запізнення на фахові заняття є не припустимими. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою.

Рекомендована література

Основна література

1. Біль Р. І. Виховання акторської харизми : методичний посібник. Вінниця : Нова книга, 2013. – 232 с.
2. Барніч М. М. Майстерність актора. Техніка «обману» : навч. посібник, вид 2 –ге. – К. : Ліра, 2016. – 304 с.
3. Заворотній Т. Г. Психофізична техніка та тренінг актора : навч. посібник. Рівне : РДГУ, 2006. – 270 с.
4. Курбас Л. Філософія театру : упорядник М. Г. Лабінський. К. : Основи, 2001, - 917 с.
5. Хім'як В. А. Акторська майстерність : тренінг : навчально-методичний посібник / В. А. Хім'як. Тернопіль : ТзОВ «Терно-граф», 2014. – 96 с.

Допоміжна література

1. Богатирьов В. О. Ідеї Леся Курбаса та традиції виховання актора в українській театральній школі. Наукові записки Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка. «Мистецтвознавство». Тернопіль, 2010, № 1, - С. 148- 153.
2. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр / Пітер Брук, Львів. : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2005. -136 с.
3. Лідер Д. Д. Театр для себе, К. : - Факт, 2014. - 114 с.
4. Нариси з історії театального мистецтва України ХХ століття / ред. Сідоренко В. та ін.. К. : Інтертехнологія, 2006. – 1054 с.
5. Шаварський О. М. Як стати актором, К. : Логос, 2011. – 572 с.

Інформаційні джерела мережі Інтернет

1. <https://zbruc.eu/node/100030>
2. <https://life.pravda.com.ua/culture/2023/07/15/255398/>
3. <https://zbruc.eu/node/42031>
4. <https://core.ac.uk/download/pdf/300404797.pdf>
5. Концертні виступи видатних оперних артистів та фрагменти оперних вистав.